

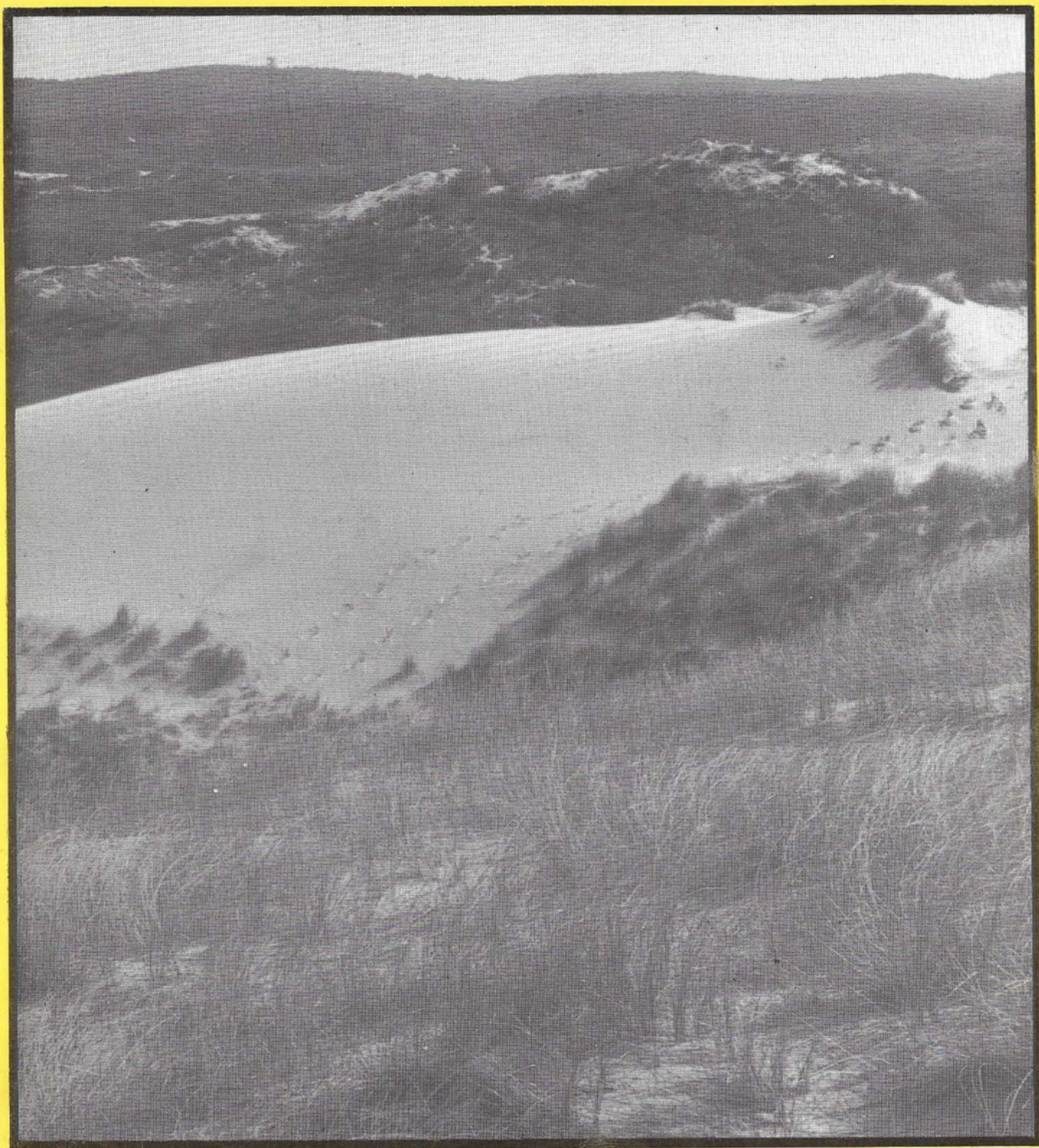
kwartaalblad stichting duinbehoud

duin

Al 26-6-'84

1984 nr.2

losse nummers f 3,50

- ★ **THEMA: SCHOUWEN**
- ★ **Bladluizen**
- ★ **Schotse duinen**
- ★ **Races Zandvoort**

de Verklikkerduinen op Schouwen

Stuifduinen op Schouwen

P.M. van Dalsen

Het is niet zo eenvoudig om in het kort iets te vertellen over de duinen van Schouwen in Zeeland. De verscheidenheid in deze gebieden is groot; er valt dus veel te vertellen. Laat ik U meenemen naar de Verklikkerduinen, een prachtig gebied waar voor natuurvrienden geweldig veel te genieten valt. Een aardige wandeling door dit gebied (± 6 km) is aangegeven op bijgaande kaart.*

door P.M. VAN DALSEN

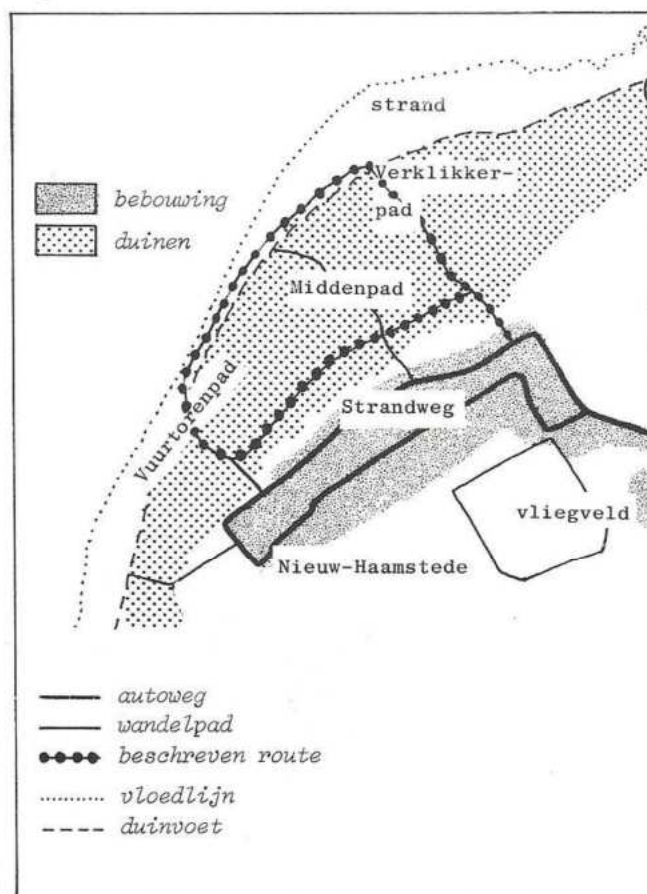
Tussen drie verharde strandovergangen loopt er, midden door deze duinen, een prachtig niet verhard voetpad, dat zelfs in het drukst van het seizoen nog rustig is en waarvan U dit prachtige gebied kunt bekijken. U gaat het Verklikkerpad op (aan de Strandweg) tot aan een bordje "wandelpad" waar U linksaf gaat. U volgt dit zandpad en komt dan op het verharde Middenpad. Hier gaat U ongeveer 100 m linksaf tot U, rechtsaf, weer het bordje "wandelpad" kunt volgen. U komt dan op het verharde Vuurtorenpad, waar U linksaf naar de weg en rechtsaf naar het strand kunt.

bedwelmend

De Verklikkerduinen hebben een prachtige flora en fauna in een grote verscheidenheid. Vooral in de maanden mei en juni is de flora wel uitzonderlijk mooi. De Hondсроos, Egelantier, Kamperfoelie, Meidoorn, Vlier en Liguster bloeien dan massaal en uitbundig en de heerlijk zoete bloemengeur is dan haast bedwelmend. Wat

* bij de VVV's van Renesse en Burgh-Haamstede is een toeristenkaart 'Westerschouwen' te verkrijgen.

later in het seizoen kleuren de bloeiende Wilgeproosjes hele noordhellingen paars-rood, afgewisseld door witte en rose bloemen van twee soorten bramen. Een andere duinvallei is helemaal geel gekleurd door het Jakobskruid waaraan honderden rupsen van de St. Jakobsvlinder met hun

De bekende 'Zebrarupsen' van de St. Jansvlinder

geel-zwart gekleurde gevangenispakjes zich tegoed doen. In de meer vochtige dalen staat het Harig Wilgenroosje, bloeit Le-verkruid en Valeriaan en hier en daar ook de Bleekgele Droogbloem. In de drassige duinvalleien staan Watermunt, Waterpunge, Knopige Vetmuur, Moeraswespenorchis, Breedbladige Wespenorchis en Sturmia. In de herfst bloeit hier massaal de Parnassia.

Een van de grote, brede duinvalleien, die in de winter geheel onder water staat, is paars-rood gekleurd van de duizenden bloemen van de Rietorchis. De Muurpeper met zijn dicht opeenstaande bloempjes ziet op zijn beurt kans om de hete, droge zuidhellingen helemaal geel te kleuren.

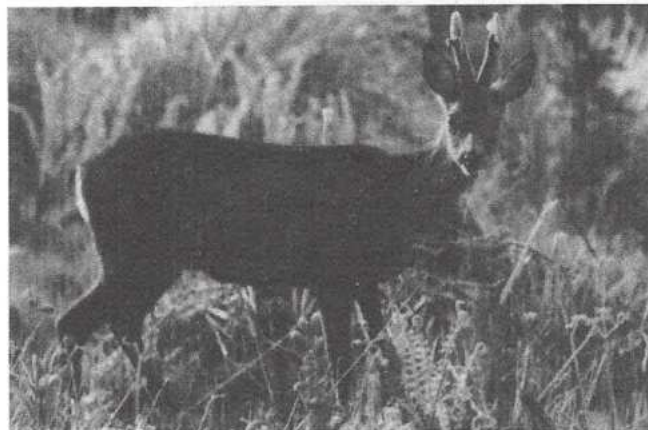
Ofschoon we hier nu nog maar een klein gedeelte van de duinflora uit dit gebied hebben besproken, wil ik toch graag ook nog wat van de fauna vertellen.

pluimstaartjes

Konijnen, die men op minder dicht begroeide plaatsen overal kan waarnemen, zijn goed zichtbaar door hun witte pluimstaartjes. Andere zoogdieren zoals buning, Wezel en Hermelijn komen veelvuldig voor en 's morgens vroeg of 's avonds is het geen uitzondering als een van deze slanke diertjes uw wandelpad kruist. Bijna

Duindoorn

Ree

zeker kunt U 's morgens in de vroege of bij avondschemering reeën waarnemen.

U kunt de prachtig roodbruin gekleurde reeën tegen de groene duinhellingen zien laveien. U moet ze wel tegen de wind in benaderen, niet praten, geen lawaai maken en geen parfum of after-shave gebruiken. Blijf rustig staan, beweeg U zo weinig mogelijk en geniet door Uw kijker van deze prachtige maar schuwe dieren. Als ze U opmerken keren ze U de "spiegel" (witte vlek op het achterwerk) toe en verdwijnen met sierlijke sprongen in de begroeiing.

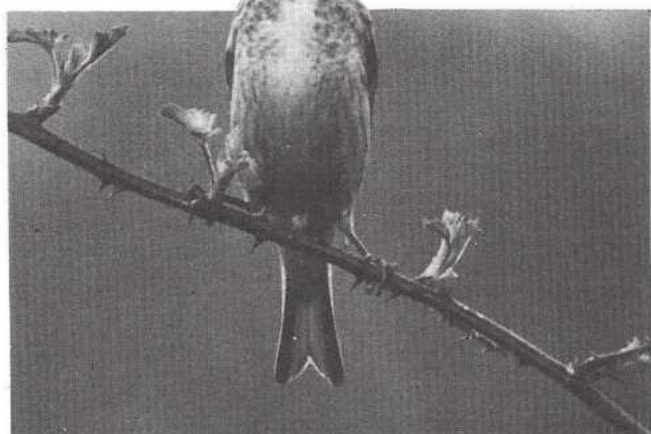
Tijdens het observeren van de reeën hebt U wellicht het prachtige zingen van nachtegallen gehoord, die hiermee hun broed-territorium afbakenen. Vooral 's avonds in de schemer, als de andere vogels zwijgen, valt dit op. In het Schouwse duingebied broeden tientallen nachtegallen. In de Verklikkerduinen bereiken ze de grootste dichtheid.

vogels

En hiermede zijn we dan bij de vogels van dit duingebied beland. Hierover is eigenlijk nog meer te vertellen dan over de planten. Er zijn vele tientallen soorten broedvogels, zowel trek- als standvogels. In voor- en najaar zijn er ook nog de doortrekkers, die maar korte tijd in de duinen verblijven, en tenslotte de trekvogels die in dit gebied overwinteren: de wintergasten. Voor veel vogels zijn deze duinen ideale overwinteringsgebieden die veel voedsel en rust bieden. Op de bessen van Duindoorn, Liguster, Vlier, Kruipwilg en Bramen fourageren duizenden Kramsvogels, Koperwieken, Merels, Zanglijsters, Spreeuwen, Houtduiven, Fazanten en soms ook enkele Notenkrakers. Verder overwinteren hier een aantal Velduilen, de Blauwe en Bruine Kiekendief, de Sperwer en bij een zachte winter Vinken, Kepen, Mezen enz.

positieve ontwikkelingen

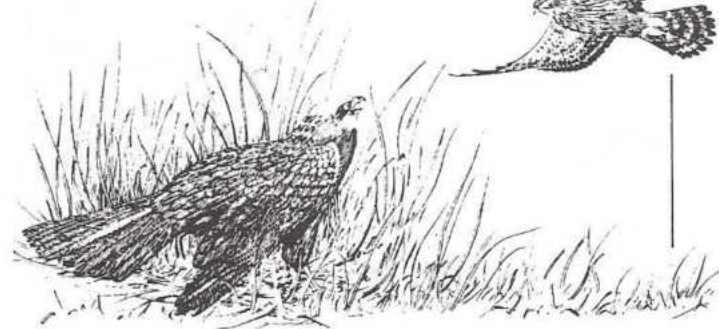
Nu nog het een en ander over de broedvogels van deze duinen. Als ik de waarnemingen van de laatste jaren eens doorneem,

Kneu

P. M. van Dalsen

weet ik niet goed waar mee te beginnen. Natuurlijk zouden we een lijst op kunnen stellen van alle zekere en waarschijnlijke broedgevallen van de laatste jaren, maar dat is hier niet de bedoeling. Laat ik U alleen vertellen wat ik vermeldenswaardig vind. Het is geweldig fijn dat er hier nog tientallen broedgevallen zijn van Fitis, Nachtegaal, Kneu, Groenling, Winterkoning, Kievit, Scholekster enz. Maar als we zien dat hier ook een Roodborsttapuit, een Grauwe Klauwier, een Ransuil, een Grote Lijster, een Dodaars en twee paartjes Zomertalingen broeden, dan zijn we daar minstens zo blij mee. En als we vaststellen dat er in de konijnenholen, naast de vele Bergeenden en Holenduiven, ieder jaar meer Tapuiten broeden dan vinden we dit, naast alle negatieve geluiden over de natuur, ook weer eens een positief geluid. En, tenslotte, het feit dat zich in dit gebied, naast enkele tientallen Zilvermeeuwen, de laatste jaren ook twee kleine kolonies Stormmeeuwtjes (van 25 en 16 paren) hebben gevestigd, vergoedt weer enigszins

Kiekendieven

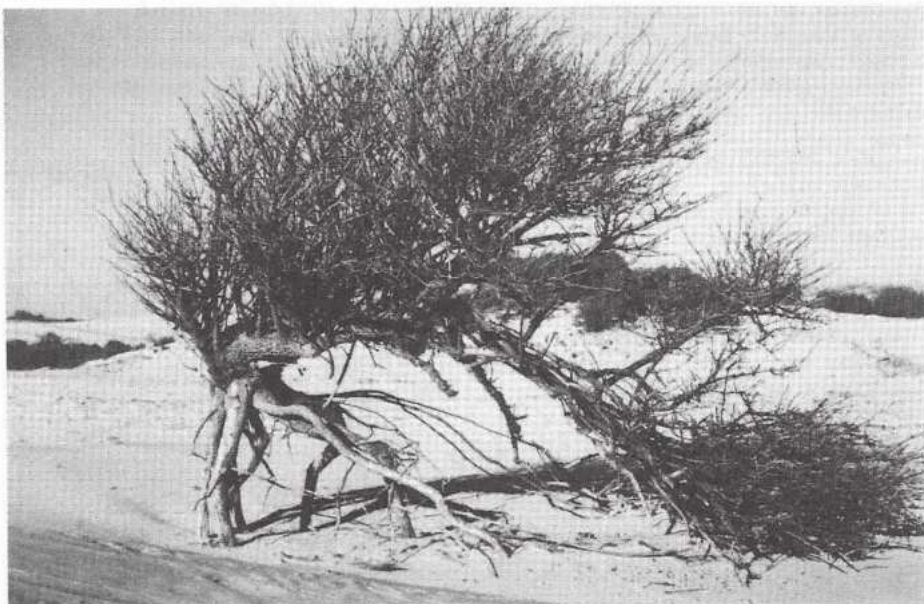
het verlies van de Visdiefjes, die hier vroeger veelvuldig in de jonge duintjes gebroed hebben. Deze zijn weggetrokken na de explosieve toename van de recreatie.

nog veel meer

Ik heb geprobeerd iets te vertellen over een heel klein stukje duingebied in de Westhoek van Schouwen. Inderdaad een heel klein stukje. Op Schouwen zijn ook nog de Meeuwenduinen te vinden, met prachtige verstuivingen en een enorme broedkolonie Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen (30.000 paar); het Zeepeduin, sinds kort in bezit van Natuurmonumenten, en de Boswachterij Schouwen, een duingebied van 350 ha dat in de jaren 1920/1930 geheel beplant is met Oostenrijkse dennen, waardoor een heel andere flora en fauna is ontstaan.

Ik hoop dat ik hiermee, al is het lang niet volledig, iets heb aangegeven van wat we in het Schouwse duingebied nog hebben en ook heel graag zouden willen behouden.

P. M. van Dalsen

Door verstuiving komen de Vlierstruiken soms op 'stelten' te staan.